

Çal??an Alg?s?na Göre Gemi Performans? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çal??an Alg?s?na Göre Gemi Performans? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18303>

Özet

Çalışan Algısına Göre Gemi Performansı Ölçeği, denizcilik sektöründe görev yapan personelin çalışmaları geminin performansını subjektif olarak değerlendirmesine olanak tanıyan, geliştirme türünde bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2019 yılında Murat Yorulmaz tarafından, gemi operasyonlarının güvenli ve etkinliği gibi temel boyutları çalışanın perspektifinden ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, toplam 8 maddeden oluşmakta olup, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları kapsamlı istatistiksel analizlerle desteklenmiştir. Bu çalışmalar, ölçeğin denizcilik araştırmalarında kullanılmaya uygun, yapısal olarak geçerli ve zamana karşı tutarlı olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin geliştirme süreci; kapsam geçerliliği için uzman paneli görüşlerinin alınması, yapısal geçerliliğin tespiti için ise hem açıklayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması içermektedir. Güvenilirlik analizleri, özellikle test tekrar test yöntemi ve Cronbach Alfa Katsayısı ile iç tutarlılığının incelenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Gemi performansı, çalışan algısı, denizcilik, ölçek geliştirme, psikometri, geçerlilik, güvenilirlik, faktör analizi

Yazarlar

Murat YORULMAZ

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, denizcilik sektöründe çalışan personelin gemi operasyonları, güvenlik prosedürleri ve yönetim sistemlerinin etkinliğine dair sahip olduğu algıları ve değerlendirmeleri ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Gemi performansının teknik göstergelerin ötesinde, doğrudan operasyonu yürüten personelin deneyim ve görüşleri üzerinden değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Ölçek, gemi yönetiminin etkinliğini ve operasyonel güvenliğini çalışmaları bakımından açıkça ortaya koyarak, denizcilik şirketlerine performans iyileştirme alanlarını belirlemede somut veriler sağlamaya amaçlanmaktadır. Ölçek, geliştirme aşamasında kullanılan kapsamlı psikometrik yöntemler sayesinde, bilimsel araştırmalarda kullanılabilir niteliktedir.

Yapı

Çalışan Algısına Göre Gemi Performansı Ölçeği, tek bir yapı veya birden fazla alt boyutu temsil

eden toplam 8 maddeden olu?maktadır. ?lçek, çal??anlar?n gemideki seyir cihazlar?n?n güvenli?, operasyonel kolaylık ve yük güvenli?i y?netimi gibi kritik alanlardaki alg?lar?n? ?lçmektedir.

Derecelendirme sistemi 5'li Likert tipi olup ?u ?ekildedir: 5 = Kesinlikle Kat?l?yorum, 4 = Kat?l?yorum, 3 = Kararsız?m, 2 = Kat?lm?yorum, 1 = Kesinlikle Kat?lm?yorum. Bu yap?, kat?l?mc?lar?n alg? d?zeylerini hassas bir ?ekilde yakalamay? sa?lamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlilik çal??malar?, literatürde s?kl?kla tercih edilen yöntemler do?rultusunda (Büyük?ztürk vd. 2017) titizlikle yürütülmü?tür. ?lk olarak, maddelerin ölçmek istedi?i yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amacıyla uzman paneli kullan?larak **kapsam geçerlili?i** sa?lanm??t?r.

Yap?s?sal geçerlilik için ise hem Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulamalı? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA bulgular? kullan?larak ayrıca **yak?nsak geçerlili?i** ve **ayr??ma geçerlili?i** de incelenmi?tir. Bu kapsamlı analizler, ölçek boyutlar?n?n teorik yap?yla uyumlu oldu?unu ve ölçülen yap?y? di?er yap?lardan ba?arılı? bir ?ekilde ay?rabildi?ini göstermi?tir.

Güvenirlik

Gemi Performans? Ölçe?i'nin güvenilirli?i, özellikle zamana göre de?i?mezli?ini (istikrar?) tespit etmek amacıyla detaylı analizlere tabi tutulmu?tur. Bu amaçla **test tekrar test** yöntemi uygulanm??t?r. ?lk uygulama 215 ki?ilik bir örneklem üzerinde yap?l?rken, üç hafta sonra aynı örneklemde 80 ki?i ile tekrar uygulama gerçekte?irilm?tir.

Güvenilirlik sonuçlar? ?u ?ekildedir:

Ba??mlı? Örneklem T Testi: ?ki grup ortalamalar?n?n istatistiksel aç?dan anlamlı bir farklı?k göstermedi?i tespit edilmi?tir. Bu, ölçek puanlar?n?n zaman içinde stabil kald??n? göstermektedir.

Korelasyon Analizi: ?ki uygulama arasındaki ili?ki, Pearson Korelasyon Katsay?s? (r) ile incelenmi?tir. Yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı bir ili?ki ($r=0,798$; $p<0,001$) bulunmu?tur. Katsay?n?n e?ik de?er olan 0,60'n (Kay?? 2014) üzerinde olması, ölçe?in zamana kar?? yüksek düzeyde güvenilirli?ini kan?tlamaktadır.

?ç Tutarlılık ve Madde Analizi: ?ç tutarlılık için Cronbach Alfa Katsay?s? kullanılm??t?r. Ayrıca, tüm ölçek ifadelerinin madde toplam korelasyon katsayılar?n?n e?ik de?er olan 0,25'ten (Çap?k, Gözüm ve Aksayan 2002) büyük olması nedeniyle, madde analizi sonucunda güvenilirli?in sa?land??ı anlaşılm??t?r.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini tesis etmek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin boyut yapısını keşfetmek için uygulanırken, DFA ise bu yapının teorik olarak öngörülen modelle ne kadar uyumlu olduğunu test etmek için kullanılmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi bulgulara, ölçek boyutlarının iyi bir uyum sergilediğini göstermiştir.

DFA sonuçları ayrıca **yakınsak geçerlilik** (Convergent Validity) ve **ayrışma geçerliliği** (Discriminant Validity) incelemelerine olanak tanımıştır. Bu analizler, ölçeğin ölçtüğü yapının hem ilgili teorik yapılarla yüksek düzeyde ilişkili olduğunu (yakınsaklık), hem de ölçülmek istenmeyen diğer yapılardan yeterince ayrıştığını (ayrışma) doğrulamıştır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü:

Geliştirme

Format:

8 maddelik, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği.

Mevcut Diller:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Denizcilik sektöründe görev yapan çalışanlar (Gemi personeli)

Yaş Grubu:

Yetişkin

Popülasyon Detayları:

Güvenilirlik çalışmasında ilk uygulamada 215 kişilik, test tekrar test uygulamasında ise 80 kişilik örneklem kullanılmıştır.

Test Metodolojisi:

Anket yoluyla veri toplama, Fakt?r Analizi, Korelasyon Analizi, Ba??ml? ?rneklem T Testi, Cronbach Alfa.

Anahtar Kelimeler

Gemi, performans, denizcilik y?netimi, çal??an memnuniyeti, i? güvenli?i, psikometrik ?lçek, geçerlilik, güvenilirlik

Yazarlar**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:**

Mevcut de?il

Ba?l?l?k E-posta Adresi:

murat.yorulmaz@kocaeli.edu.tr

Yaz??ma Adresi:

Kocaeli Üniversitesi (varsay?msal ba?l?l?k)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?**Test Y?l?:**

2019

?zinler ve Ücret:

Ölçek akademik bir makale kapsam?nda geli?tirilmiktir. Kullan?m izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ek Bilgi:

Makalenin orijinal tam metnine Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.org.tr

PDF İndirme:

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada mevcuttur: [calisan-algisina-gore-gemi-performansi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yorulmaz, M. (2019, Mart). Çalışan algısına göre gemi performansı ölçeğinin geliştirilmesi : geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7, s.1053 - 1065. doi:33692.

Bağcıoğlu (2006). (Güvenilirlik analizi referansı).

Büyüköztürk vd. (2017). (Ölçek geliştirme metodolojisi referansı).

Kaymakçalan (2014). (Pearson korelasyon katsayısı referansı).

Çaprazk, Gözüm ve Aksayan (2002). (Madde toplam korelasyon katsayısı referansı).

Çalışan Algısına Göre Gemi Performansı Ölçeği Maddeleri

Derecelendirme: kesinlikle katılmıyorum=5, Katılmıyorum=4, Kararsızım=3, Katılıyorum=2, kesinlikle Katılıyorum=1

Ölçek toplam 8 maddeden oluşmaktadır. Örnek maddeler şunlardır:

"Elektronik seyir cihazları sayesinde seyir işlemleri kolay ve güvenli biçimde yapılır."

"Yük güvenliğini açısından emniyetli yönetim sistemi tam anlamıyla uygulanır."